

Warszawa, 22 czerwca 2016 r.

SPRAWIEDLIWOŚCI

DL-III-408-9/16

Według rozdzielnika

Stosownie do postanowień § 38 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979) w załączeniu przekazuję *projekt ustawy o zmianie ustawy o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności*. Informuję, że projekt ten został również umieszczony na stronie Rządowego Centrum Legislacji w zakładce „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Uprzejmie proszę o zgłoszenie ewentualnych uwag do projektu w terminie 14 dni od dnia jego udostępnienia z jednoczesnym zastrzeżeniem, że nieprzedstawienie uwag w wyznaczonym terminie pozwoli sobie uznać za pozytywne zaopiniowanie jego treści.

z upoważnienia
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI
Lukasz Piebka
PODSSEKRETARZ STANU

Załącznik: Projekt ustawy

Otrzymują:

1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego,
2. Prokurator Krajowy,
3. Krajowa Rada Sądownictwa,
4. Krajowa Rada Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym,
5. Rada Polityki Penitencjarnej.

Warszawa, 22 czerwca 2016 r.

SPRAWIEDLIWOŚCI

DL-III-408-9/16

Według rozdzielnika

Stosownie do postanowień § 36 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. poz. 979), informuję, że na stronie Rządowego Centrum Legislacji w zakładce „Rządowy Proces Legislacyjny” został zamieszczony *projekt ustawy o zmianie ustawy o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności*.

Uprzejmie proszę o zgłoszenie ewentualnych uwag do projektu w terminie 14 dni od dnia jego udostępnienia z jednoczesnym zastrzeżeniem, że nieprzedstawienie uwag w wyznaczonym terminie pozwolę sobie uznać za rezygnację z przedstawienia stanowiska.

R. Ustawodawstwa
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Łukasz Piłbiak
PODSEKRETARZ STANU

Otrzymują:

1. Naczelna Rada Adwokacka,
2. Krajowa Rada Radców Prawnych,
3. Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”,
4. Stowarzyszenie Sędziów „Themis”.

Warszawa, 22 czerwca 2016 r.

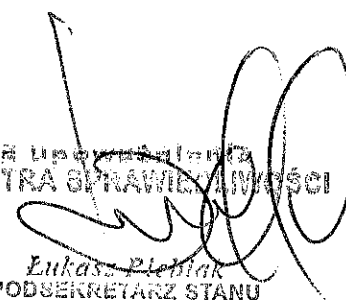
SPRAWIEDLIWOŚCI

DL-III-408-9/16

Według rozdzielnika

Stosownie do postanowień § 35 ust. 1 i 2 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. poz. 979), informuję, że na stronie Rządowego Centrum Legislacji w zakładce „Rządowy Proces Legislacyjny” został zamieszczony *projekt ustawy o zmianie ustawy o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności*.

Uprzejmie proszę o zgłaszanie ewentualnych uwag do projektu w terminie 14 dni od dnia jego udostępnienia, z jednoczesnym zastrzeżeniem, że nieprzedstawienie uwag w wyznaczonym terminie pozwoli sobie uznać za uzgodnienie treści projektu.

R. Uprzejmie
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Lukasz Plebiak
PODSEKRETARZ STANU

Otrzymują:

1. Wicepremier – Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
2. Wicepremier – Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
3. Wicepremier – Minister Rozwoju,
4. Minister Infrastruktury i Budownictwa,
5. Minister Sportu i Turystyki,
6. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji,
7. Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej,
8. Minister Skarbu Państwa,
9. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
10. Minister Obrony Narodowej,
11. Minister Zdrowia,
12. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
13. Minister Cyfryzacji,
14. Minister Finansów,
15. Minister Środowiska,
16. Minister Energii,
17. Minister Spraw Zagranicznych,
18. Minister Edukacji Narodowej,
19. Pan Mariusz Kamiński – Minister – członek Rady Ministrów, Koordynator Służb Specjalnych,
20. Pani Beata Kempa – Minister – członek Rady Ministrów, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
21. Pan Henryk Kowalczyk – Minister – członek Rady Ministrów, Przewodniczący Stałego Komitetu Rady Ministrów,
22. Pani Elżbieta Witek – Minister – członek Rady Ministrów,
23. Prezes Rządowego Centrum Legislacji.

U S T A W A

z dnia ..... 2016 r.

o zmianie ustawy o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności

Art. 1. W ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności (Dz. U. z 2014 r. poz. 1116) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6a po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

"4. Dyrektor Generalny Służby Więziennej może w trakcie roku budżetowego dokonywać zmian w planie finansowym Funduszu Aktywizacji, polegających na zwiększeniu kosztów ponad planowane przychody, jednak nie więcej niż o środki pieniężne z poprzednich okresów, pozostające w dyspozycji tego Funduszu. O dokonanych zmianach Dyrektor Generalny Służby Więziennej niezwłocznie informuje Ministra Sprawiedliwości.";

2) w art. 8 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Z tytułu zwiększonych kosztów zatrudnienia osób pozbawionych wolności przedsiębiorcy zatrudniający te osoby otrzymują ze środków Funduszu Aktywizacji ryczałt w wysokości 40% wartości wynagrodzeń przysługujących zatrudnionym osobom pozbawionych wolności; wypłata ryczałtu następuje na wniosek tych przedsiębiorców.".

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem ..... 2016 r.

UZASADNIENIE

Niniejszy projekt wraz projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy stanowi pakiet zmian, których nadrzędnym celem jest zwiększenie zatrudnienia wśród osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych. W przekonaniu projektodawcy praca powinna stanowić istotny element odbywania kary pozbawienia wolności, ponieważ wpływa pozytywnie tak na skazanych (resocjalizacja, rozwój umiejętności zawodowych, możliwość zarobkowania), jak i na porządek w jednostkach penitencjarnych.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy zmierza m.in. do zwiększenia możliwości finansowych Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieszennych Zakładów Pracy poprzez podniesienie potrącenia na ten cel z przysługującego skazanym wynagrodzenia za pracę. Niniejszy projekt ma zaś na celu dokonanie zmian w sposobie wydatkowania środków zgromadzonych w Funduszu poprzez zwiększenie ryczałtu przysługującemu przedsiębiorcom z tytułu zwiększonych kosztów zatrudnienia osób pozbawionych wolności. Obecnie ryczałt ten wynosi 20% wartości wynagrodzeń przysługujących zatrudnionym osobom pozbawionym wolności, po zmianach zostanie on podniesiony do 40% wartości wynagrodzeń.

Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 lutego 2010 r. (sygn. akt P 20/09) zmusiło ustawodawcę do znowelizowania przepisów Kodeksu karnego wykonawczego umożliwiających przed tą datą zatrudnianie skazanych za wynagrodzeniem w wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia w danym roku. Wzrost wynagrodzeń skazanych do poziomu co najmniej minimalnego wynagrodzenia doprowadził do spadku odsetka zatrudnionych odpłatnie wśród wszystkich osadzonych zatrudnionych (68% w 2010 r., 49% w 2011 r. i 40% w 2012 r. – por. tabela nr 1). Pomimo wprowadzenia mechanizmów potrącających, w szczególności na rzecz utworzonego Funduszu Aktywizacji, zatrudnienie skazanych nadal pozostaje na znacznie niższym poziomie niż przed zmianami normatywnymi będącymi skutkiem ww. orzeczenia Trybunału. W opinii projektodawcy obecne regulacje pozostawiają znaczne pole do zwiększenia udziału potrąceń w wynagrodzeniu skazanego, a w efekcie, poprzez Fundusz Aktywizacji, do stworzenia bardziej atrakcyjnych zachęt finansowych skierowanych do potencjalnych pracodawców.

Tabela 1. Odpłatne zatrudnienie osadzonych w latach 2010 – 2015

Zatrudnienie odpłatne skazanych	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (stan na 31.10)
Średniomiesięczne	17 107	11 683	9 428	9 133	10 037	10 004
Procentowy udział w ogólnej liczbie skazanych zatrudnionych	68%	49%	40%	37%	40%	40%

Proponowana zmiana w postaci wzrostu ryczałtu przysługującego przedsiębiorcom ma na celu zbliżenie obecnie ponoszonych przez pracodawców kosztów do tych, które wynikały z przepisów w 2010 r. W ocenie projektodawcy zwiększone koszty pracy nie są obecnie w wystarczającym stopniu rekompensowane, co stanowi to główny powód niskiego i utrzymującego się od kilku lat poziomu zatrudnienia skazanych. Zatrudnienie osadzonych z punktu widzenia przedsiębiorcy powinno być znacznie bardziej atrakcyjnym w wyniku redukcji kosztów pracy osadzonych do poziomu 60% wynagrodzenia pracowników. Obniżenie tych kosztów powinno przełożyć się na zwiększenie zatrudnienia osób pozbawionych wolności.

Druga z proponowanych zmian wynika z braku w aktualnie obowiązującym stanie prawnym możliwości wykorzystania na cele działalności Funduszu Aktywizacji pozostających w jego dyspozycji środków pieniężnych z poprzednich okresów.

Proponuje się, by wydawanie tych środków odbywało się poprzez zmianę przez dysponenta planu finansowego funduszu, o czym niezwłocznie zostanie poinformowany Minister Sprawiedliwości. Zgoda ta będzie stanowiła wyjątek od zasady pokrywania kosztów w ramach uzyskanych przychodów, jak i wyjątek od „zwykłej” zmiany planu finansowego funduszu celowego w trakcie roku budżetowego, która regulowana jest przez ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).

Zmiana przyczyni się do racjonalizacji działania funduszu oraz spowoduje pozytywne skutki społeczne, przejawiające się zwiększeniem efektywności realizacji nałożonych na niego zadań. Szacuje się, że obecnie fundusz posiada około 40 mln. zł, które dzięki proponowanym zmianom będą mogły być wydatkowane na cele określone w art. 8 ustawy o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności tj. w szczególności na:

- 1) tworzenie nowych miejsc pracy dla osób pozbawionych wolności oraz ochronę istniejących,
- 2) tworzenie w jednostkach penitencjarnych infrastruktury niezbędnej dla działań resocjalizacyjnych,
- 3) modernizację przywieziennych zakładów pracy i ich produkcji,
- 4) organizowanie nauki zawodu i doskonalenia zawodowego dla osób pozbawionych wolności,
- 5) organizowanie szkolenia w zakresie aktywizacji zawodowej i umiejętności poszukiwania pracy,
- 6) wypłatę ryczałtów z tytułu zwiększonych kosztów zatrudnienia osób pozbawionych wolności.

Ze środków Funduszu podmiotom zatrudniającym osoby pozbawione wolności mogą być udzielane pożyczki i dotacje.

Zakres projektu rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji oraz na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości w zakładce „Projekty aktów prawnych – prawo karne”.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Patrik Jaki – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Tomasz Darkowski – Dyrektor Departamentu Legislacyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości – tel. (22) 52-12-423; Marcin Kowal – Naczelnik Wydziału Prawa Karnego w Departamencie Legislacyjnym Ministerstwa Sprawiedliwości – tel. (22) 52-12-791.</p>	<p>Data sporządzenia 09.06.2016</p> <p>Źródło: Inne – decyzja Ministra Sprawiedliwości</p> <p>Nr w wykazie prac .....</p>
---	--

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Głównym celem projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy o zatrudnieniu osób pozbawionych wolności jest zwiększenie zatrudnienia wśród osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych (obydwa projekty procedowane są jednocześnie i mają na celu umożliwienie realizacji „programu pracy więźniów”. W przekonaniu projektodawcy praca powinna stanowić istotny element odbywania kary pozbawienia wolności, ponieważ wpływa pozytywnie tak na skazanych (resocjalizacja, rozwój umiejętności zawodowych, możliwość zarobkowania), jak i na porządek w jednostkach penitencjarnych.

Z uwagi na fakt, że zgodnie z przepisami Kodeksu karnego wykonawczego skazani mogą wykonywać zarówno prace odpłatne, jak i nieodpłatne, osiągnięcie zakładanych celów planuje się poprzez:

- poszerzenie zakresu prac wykonywanych przez skazanych nieodpłatnie;
- zwiększenie możliwości finansowych Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieźniennych Zakładów Pracy poprzez podniesienie potrącenia na ten cel z przysługującego skazanym wynagrodzenia za pracę;

W opinii projektodawcy obecny poziom zatrudnienia skazanych pozostaje niewystarczający (w 2014 roku zatrudnionych ogółem było średnio 34,7% skazanych i ukaranych – w ramach wykonywania pracy za wynagrodzeniem jak i wykonywanej bez wynagrodzenia). Jednym z najistotniejszych w opinii projektodawcy czynników mających wpływ na tak niski poziom zatrudnienia było orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 lutego 2010 r. (sygn. akt P 20/09), które zmusiło ustawodawcę do znowelizowania przepisów Kodeksu karnego wykonawczego umożliwiających przed tą datą zatrudnianie skazanych za wynagrodzeniem w wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia w danym roku. Wzrost wynagrodzeń skazanych do poziomu co najmniej minimalnego wynagrodzenia doprowadził do spadku odsetka zatrudnionych odpłatnie wśród wszystkich osadzonych zatrudnionych (68% w 2010 r., 49% w 2011 r. i 40% w 2012 r.). Pomimo wprowadzenia mechanizmów potrącających, w szczególności na rzecz utworzonego Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieźniennych Zakładów Pracy, poziom zatrudnienia skazanych nadal pozostaje znacznie niższy niż przed zmianami normatywnymi będącymi skutkiem ww. orzeczenia Trybunału.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Proponowane w nowelizacji ustawy rozwiązanie zakłada podwyższenie kwoty ryczałtu, o którym mowa w art. 8 ust. 2 ustawy o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności , przysługującemu przedsiębiorcy z tytułu zwiększonych kosztów zatrudniania osób pozbawionych wolności z 20% do 40%.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Dania:
W modelu duńskim wszystkie działania podejmowane wobec więźniów ukierunkowane są na zmniejszenie negatywnego wpływu izolacji więziennej, co sprawia, że system ten, w dużo mniejszym stopniu niż systemy penitencjarne innych państw, jest zobowiązany do naprawy szkód, które sam wyrządził. Takie rozwiązanie znacznie redukuje koszty społeczne i finansowe w zakresie wykonywania kar. Silnie promowane jest też przejmowanie przez skazanego kontroli nad własnym życiem.

W duńskich więzieniach centralnych osadzeni mają obowiązek poświęcenia 37 godzin tygodniowo na naukę lub pracę, zaś osadzeni w więzieniach lokalnych – mają takie prawo. Osoby pracujące w więzieniach otrzymują stałą stawkę godzinową (w roku 2012 wynosiła ona 1,5 euro za godzinę), a ich pensja jest nieopodatkowana. Osadzeni w zakładach otwartych mają możliwość kontynuowania pracy, którą wykonywali przed uwięzieniem. Pracę usługową poza murami więzienia wykonuje około 30% osadzonych pod opieką około 275 instruktorów, będących zarówno specjalistami

w danej dyscyplinie, jak i pracownikami SWP (Duńska Służba Więzienna i Probacyjna)¹.

Francja:

Praca we francuskich więzieniach nie jest obowiązkiem, a możliwość jej wykonywania zależy od jej dostępności. Więźniów pracujących nie dotyczy duża część regulacji z kodeksu pracy. W przykładowych warsztatach, manufakturach, fabrykach podzespołów, zatrudniani są głównie osadzeni na długoletnie kary pozbawienia wolności (maisons centrales oraz centres de détention), gdyż praca przez nich wykonywana wymaga większych kwalifikacji, które mogą być przez nich uzyskane w toku reedukacji więziennej. Na poziomie departamentu, w ramach współpracy Pole emploi (rządowa agencja zatrudnienia)² i SPIP (Services pénitentiaires d'insertion et de probation - Służba Integracji i Probacji), od 2013 roku działa specjalna komórka doradców penitencjarnych (conseillers Pole emploi/justice), której zadaniem jest poszukiwanie miejsc pracy dla tych osadzonych, którym zbliża się termin opuszczenia więzienia oraz ewentualne wnioskowanie o zmianę kary orzeczonej (aménagement de peine) w celu umożliwienia skazanemu podjęcia pracy³.

Wielka Brytania:

Więźniowie mają możliwość podjęcia pracy w zakładach karnych i poza ich murami. Wprawdzie praca jest płatna, jednak jest to zazwyczaj stawka znacząco niższa niż rynkowa. Całość zarobionych pieniędzy jest przekazywana więźniowi do jego dyspozycji. Praca wykonywana wewnątrz więzienia odbywa się w przywiezionych zakładach pracy pod opieką instruktorów i często jest elementem kursów zawodowych. Więźniowie przebywający w zakładach otwartych mogą pracować poza murami więzienia, zarówno w ramach działalności zakładu karnego, jak i dla zewnętrznych podwykonawców. Więzienia prywatne zachęcają pracodawców do zatrudniania więźniów jako taniej siły roboczej, co rodzi dylemat etyczny – praca więźniów przy niskich stawkach jest formą nieuczciwej konkurencji. Jednocześnie brytyjski system penitencjarny nie jest w stanie zapewnić pracy i edukacji wszystkim chętnym osadzonym (Annual Report 2014)⁴.

Czechy:

Minimalne miesięczne wynagrodzenie w Republice Czeskiej wynosi 9900 koron. Osadzeni, w zależności od poziomu kwalifikacji wymaganych na danym stanowisku pracy zarabiają 4500, 6750 lub 9000 koron miesięcznie, co równa się odpowiednio 45%, 68% i 91% minimalnego wynagrodzenia, przy czym większość skazanych zarabia najniższą ze wskazanych stawek. Należy również dodać, że w tym kraju skazani zobowiązani są do ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z kosztami osadzenia.

Poziom zatrudnienia osób pozbawionych wolności w wybranych krajach europejskich:

Węgry	85%
Niemcy	85%
Słowacja	80%
Portugalia	60%
Grecja	43%
Polska	35%
Francja	28%

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby pozbawione wolności	W jednostkach penitencjarnych obecnie (stan na dzień: 29.04.2016 r.) przebywa łącznie 71688 osadzonych, w tym: - skazani – 65972 osoby; - tymczasowo aresztowani - 4629 osób; - ukarani – 1087 osób.	Informacja o zaludnieniu jednostek penitencjarnych wg. stanu na dzień 20.04.2016 r. Centralny Zarząd Służby Więziennej Biuro Informacji i Statystyki.	Bezpośrednie – poprzez zwiększenie możliwości świadczenia pracy, poprzez rozszerzenie katalogu instytucji na rzecz których świadczona może być praca (zarówno wykonywana odpłatnie jak i nieodpłatnie). Zwiększenie kwoty potrąceń z wynagrodzenia

¹ Beata Maria Nowak, *Reintegracja społeczna skazanych w wybranych państwach Unii Europejskiej*, Resocjalizacja Polska, 10/2015, s. 60;

² <http://www.pole-emploi.fr/accueil/>

³ Beata Maria Nowak, *Reintegracja społeczna skazanych w wybranych państwach Unii Europejskiej*, Resocjalizacja Polska, 10/2015, s. 64;

⁴ Beata Maria Nowak, *Reintegracja społeczna skazanych w wybranych państwach Unii Europejskiej*, Resocjalizacja Polska, 10/2015, s. 67;

			<p>przysługującego pracującemu skazanemu z 25% do 45% na rzecz Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywiąziennych Zakładów Pracy, oraz jednocześnie zmniejszenie potrącenia na Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej z 10% do 7%.</p> <p>Znaczne rozszerzenie możliwości pozyskania środków finansowych na własne potrzeby osób pozbawionych wolności w sposób akceptowany społecznie, możliwość wsparcia finansowo rodziny pozostającej na wolności oraz umożliwienie spłaty alimentów lub kar pieniężnych, np. grzywny.</p> <p>Pośrednie – zwiększenie szans na skuteczną resocjalizację osób pozbawionych wolności poprzez pracę, możliwość bezpłatnego przyuczenia do zawodu co przyczynia się do zwiększenia szans aktywizacji zawodowej po zakończeniu odbywania kary i powrotu do społeczeństwa.</p>	
Jednostki organizacyjne Służby Więziennej	<p>Oddziaływanie bezpośrednie – poprzez modyfikację art. 123a Kodeksu karnego wykonawczego, proponuje się wprowadzenie zmiany, na mocy której za prace pomocnicze wykonywane na rzecz jednostek organizacyjnych Służby więziennej, a także za prace na cele społeczne na rzecz pozostałych wymienionych podmiotów, w wymiarze do 90 godzin miesięcznie, skazanym nie przysługiwało będzie wynagrodzenie.</p> <p>Dodatkowo, w wyniku proponowanej modyfikacji brzmienia art. 123a § 2 k.k.w. praca na rzecz tych podmiotów, jak również na rzecz instytucji lub organizacji reprezentujących społeczność lokalną oraz w placówkach oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, podmiotach leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, fundacjach, stowarzyszeniach i innych instytucjach lub organizacjach użyteczności publicznej, niosących pomoc charytatywną – o ile podmioty te wyrażą na to zgodę, będzie możliwa za zgodą skazanego również powyżej 90 godzin w miesiącu.</p>			
Jednostki samorządu terytorialnego				
Podmioty, dla których organ gminy, powiatu lub województwa jest organem założycielskim				
Państwowe lub samorządowe jednostki organizacyjne				
Spółki prawa handlowego z wyłącznym udziałem Skarbu Państwa lub gminy, powiatu bądź województwa				
Zakłady karne (w szczególności zakłady typu zamkniętego)	Potencjalnie – kilkanaście zakładów w ciągu najbliższych kilku lat	Ministerstwo Sprawiedliwości	<p>Objęcie zakładów programem budowy hal produkcyjnych o lekkiej konstrukcji na potrzeby dzierżawy przedsiębiorcom, którzy w założeniu wyposażą je w maszyny i urządzenia produkcyjne a następnie w oparciu o zatrudnienie osób pozbawionych wolności wygenerują co najmniej 2000 nowych miejsc odpłatnej pracy dla więźniów (wzrost o 20%</p>	

		względem stanu obecnego).
Przedsiębiorcy	<p>Bezpośrednie – utworzenie możliwości podejmowania współpracy z zakładami karnymi (poprzez program tworzenia odpowiedniej infrastruktury przy zakładach karnych – w tym hal produkcyjnych), oraz pośrednie – zwiększenie zachęt na rzecz zatrudniania osób skazanych, m.in. poprzez zwiększenie możliwości finansowych Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywzięziennych Zakładów Pracy.</p> <p>Proponuje się w ramach programu ułatwienie dla przedsiębiorców polegające na zwiększeniu kwoty ryczału otrzymywanego z tytułu zwiększonych kosztów zatrudnienia osób pozbawionych wolności do wysokości 40% wartości wynagrodzeń przysługujących zatrudnionym osobom pozbawionym wolności (zamiast 20% jak obecnie) – <i>projekt ustawy o zmianie ustawy o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności.</i></p>	

Do zatrudnienia osadzonych uprawnione są w obecnym stanie prawnym:

W zakresie zatrudnienia nieodpłatnego:

1. organy administracji publicznej i samorządu terytorialnego;
2. organizacje pożytku publicznego;
3. instytucje charytatywne.

W zakresie zatrudnienia odpłatnego:

1. Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą
2. Spółdzielnie
3. Spółki:
  - a) osobowe:
    - Spółka cywilna;
    - Spółka jawna;
    - Spółka komandytowa;
    - Spółka komandytowo – akcyjna;
    - Spółka partnerska.

b) kapitałowe:

- Spółka akcyjna;
- Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
- Przedsiębiorstwa państwowe⁵.

4. Jednostki sektora finansów publicznych: Instytucje Gospodarki Budżetowej, dla których organem założycielskim jest Minister Sprawiedliwości.

W jednostkach penitencjarnych przebywają skazani, którzy niejednokrotnie posiadają udokumentowane kwalifikacje zawodowe, a przede wszystkim praktyczne umiejętności w zawodach budowlanych czy ślusarskich oraz mogą być zatrudniani poza terenem zakładu karnego, bez nadzoru funkcjonariuszy Służby Więziennej.

W myśl art 123 a § 2 Kodeksu karnego wykonawczego „skazanemu za jego pisemną zgodą lub na jego wniosek, dyrektor może zezwolić na nieodpłatne zatrudnienie przy pracach publicznych, na rzecz organów administracji publicznej, przy pracach wykonywanych na cele charytatywne, przy pracach wykonywanych na rzecz organizacji pożytku publicznego...” Skazanych zatrudnić można również w formie odpłatnej na zasadzie skierowania do pracy w myśl art. 121 § 2 Kodeksu Karnego wykonawczego. W oparciu o art. 123 § 2 K.k.w. wynagrodzenie przysługujące skazanemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy ustala się w sposób zapewniający osiągnięcie kwoty, co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, przy przepracowaniu pełnego miesięcznego wymiaru czasu pracy lub wykonania pełnej miesięcznej normy pracy. Reasumując - wynagrodzenie naliczane jest proporcjonalnie do faktycznie przepracowanych godzin bez względu na powody nieobecności. Zgodnie z art. 121 § 9 k.k.w., w stosunku do skazanych zatrudnionych na podstawie skierowania do pracy nie stosuje się przepisów prawa pracy z wyjątkiem przepisów dotyczących czasu pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

Z dniem 11 lutego 2012 r. weszło w życie Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 stycznia 2012 r. w sprawie Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywzięziennych Zakładów Pracy. Rozporządzenie to określa szczegółowe zasady oraz tryb finansowania działań w zakresie resocjalizacji osób pozbawionych wolności, skutkujący możliwością uzyskania pożyczki bądź dotacji na ten cel a także zwrot częściowo poniesionych kosztów związanych z zatrudnieniem osób pozbawionych wolności w formie ryczału po spełnieniu warunków określonych w w/w rozporządzeniu.

Pomoc publiczna w postaci dotacji i pożyczek przeznaczana jest na finansowanie działań wskazanych w art. 8 ust. 1 ustawy, natomiast ryczałt służy obniżeniu kosztów zatrudnienia skazanych.

⁵ <http://sw.gov.pl/pl/o-sluzbie-wieziennej/jak-zatrudnic-skazanego/>

Ryczałt z tytułu zwiększonych kosztów zatrudnienia osób pozbawionych wolności, zgodnie z brzmieniem art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności, wypłacany jest na wniosek przedsiębiorcy, w wysokości 20% wartości wynagrodzeń przysługujących zatrudnionym odpłatnie osobom pozbawionym wolności.

Wniosek, po zweryfikowaniu przesyłany jest Dyrektorowi Generalnemu Służby Więziennej, dysponentowi Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieziennych Zakładów Pracy, który ustala kwotę przysługującego ryczałtu i przekazuje ją przedsiębiorcy. Przedsiębiorca może składać wniosek o wypłatę ryczałtu nie częściej, niż co trzy miesiące.

Zatrudnianie osób pozbawionych wolności przynosi zatrudniającym jeszcze inne korzyści, a mianowicie: brak potrzeby zawierania indywidualnych umów o zatrudnieniu skazanych (dokumentację osobową zakłada i prowadzi administracja zakładu karnego); skazani zgłaszani są do ZUS z kodem ubezpieczenia: 080000 (nie odprowadza się składki zdrowotnej, nie ma potrzeby wypłacania zasiłku chorobowego za okres przebywania skazanego na zwolnieniu lekarskim); wynagrodzenie naliczane jest proporcjonalnie do faktycznie przepracowanych godzin bez względu na powody nieobecności.

Osadzeni według miejsc zatrudnienia (łącznie tymczasowo aresztowani, skazani i ukarani)

DATA	Ogółem	Przywiezienne zakłady pracy*	Przywiezienne spółki akcyjne lub spółki z o.o.	Produkcja nakładcza	Kontrahenci pozawieżenni	Umowa o pracę	Umowa zlecenie umowa o dzieło	Inna podstawa prawna	Prace porz. i pom. o char. adm. - gosp.
31.01.2015	9 914	1 677	0	32	1 883	3	392	0	5 927
28.02.2015	9 839	1 657	0	21	1 876	2	419	0	5 864
31.03.2015	9 717	1 619	0	18	1 898	2	362	0	5 829
30.04.2015	9 915	1 670	0	17	1 928	2	407	0	5 891
31.05.2015	10 001	1 763	0	13	2 013	3	368	0	5 841
30.06.2015	10 073	1 777	0	14	2 070	3	406	0	5 803
31.07.2015	10 177	1 808	0	14	2 197	3	391	0	5 764
31.08.2015	10 249	1 803	0	14	2 263	3	397	0	5 769
30.09.2015	10 167	1 799	0	18	2 255	3	411	0	5 681
31.10.2015	10 118	1 681	0	17	2 233	2	414	0	5 771
30.11.2015	10 267	1 682	0	17	2 148	3	436	0	5 981
31.12.2015	9 850	1 593	0	17	1 942	3	451	0	5 844
Srednio w roku 2015	10 024	1 711	0	18	2 058	3	405	0	5 830
Srednio w roku 2014	10 052	1 774	0	33	1 984	4	388	0	5 870

* Przywiezienne przedsiębiorstwa państwowe oraz instytucje gospodarki budżetowej

Źródło: Biuro Penitencjarne CZSW

Poziom zatrudnienia osadzonych w roku 2015 i 2014 przedstawia poniższa tabela:

Data	Liczba osadzonych			Liczba zatrudnionych			Pow-szechność zatrud. skazanych i ukaranych	
	Ogółem	tymczas. areszt.	skazani ukarani	RAZEM	odpłatnie			
					tymczas. areszt.	skazani ukarani		
31.01.2015	77 872	6 216	71 656	9 914	15	9 899	14 304	33,8%
28.02.2015	78 013	6 199	71 814	9 839	18	9 821	14 590	34,0%
31.03.2015	78 139	6 043	72 096	9 717	19	9 698	15 019	34,3%
30.04.2015	77 221	5 828	71 393	9 915	16	9 899	15 130	35,1%
31.05.2015	76 145	5 681	70 464	10 001	17	9 984	15 092	35,6%
30.06.2015	75 691	5 300	70 391	10 073	17	10 056	15 100	35,7%
31.07.2015	74 184	4 669	69 515	10 177	15	10 162	15 053	36,3%
31.08.2015	73 062	4 535	68 527	10 249	13	10 236	14 714	36,4%
30.09.2015	72 609	4 364	68 245	10 167	9	10 158	14 661	36,4%
31.10.2015	72 195	4 356	67 839	10 118	9	10 109	14 555	36,4%
30.11.2015	71 806	4 329	67 477	10 267	9	10 258	14 423	36,6%
31.12.2015	70 836	4 162	66 674	9 850	7	9 843	14 205	36,1%
Srednio w roku 2015	74 814	5 140	69 674	10 024	14	10 010	14 737	35,5%
Srednio w roku 2014	78 987	6 687	72 300	10 052	24	10 028	15 080	34,7%

Źródło: Biuro Penitencjarne CZSW

Odpłatne zatrudnienie skazanych w latach 2010-2015:

Zatrudnienie odpłatne skazanych	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (stan na 31.10)
Średniomiesięczne	17 107	11 683	9 428	9 133	10 037	10 004
Procentowy udział w ogólnej liczbie skazanych zatrudnionych	68%	49%	40%	37%	40%	40%

Źródło: dane własne Ministerstwa Sprawiedliwości.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt zostanie zamieszczony w Biuletynie informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości, stosownie do wymogów art. 5 ustaw z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały NR 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin Pracy Ministrów (M.P. poz. 979) projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2016 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	<p>W opinii projektodawców obecna łączna wysokość potrąceń z wynagrodzeń skazanych pracujących odpłatnie, która wynosi 35% pozostawia znaczny margines do zmian.</p> <p>Po dokonaniu proponowanego zwiększenia obciążenia na rzecz Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywziętych Zakładów Pracy łączne obciążenie wynagrodzenia skazanych wyniesie 50%. Dla porównania można wskazać, że w Niemczech przeciętne wynagrodzenie skazanego znaczenie odbiega od pensji minimalnej równej 1473 euro miesięcznie i wynosi średnio 250 euro miesięcznie, przy tygodniowym czasie pracy w wymiarze 38,5 godziny. Jest to więc 17% minimalnego wynagrodzenia.</p> <p>- Zmiana art. 43 § 7 pkt 2 - zmniejszenie wysokości potrąceń z 10% na 7% wynagrodzenia przysługującego za pracę skazanych zatrudnionych w formach określonych w art. 121 § 2 kodeksu Proponowana zmiana wysokości potrąceń z 10% wynagrodzenia przysługującego za pracę skazanych zatrudnionych w formach określonych w art. 121 § 2 kodeksu na 7% spowoduje w pierwszym etapie przy prognozowanym poziomie wpływów na Fundusz (Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej) w 2016 r. spadek o ok. 435 000 zł. Prognozowana kwota wpływów po wprowadzeniu regulacji wyniesie ok. 14 305 000 zł.</p> <p>Jednakże, zakłada się również, że przekazanie uwolnionych 3% środków na aktywizację zawodową osób pozbawionych wolności spowoduje wzrost liczby skazanych zatrudnionych odpłatnie, a co za tym idzie wzrost wpływów z wynagrodzeń na rzecz Funduszu (Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej)</p>
---------------------	---

Ponadto, co istotne, Służba Więzienna w latach 2016 - 2020 będzie korzystała dodatkowo z środków finansowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój - POWER. Wniosek aplikacyjny został pozytywnie zatwierdzony do realizacji przez Instytucję Zarządzającą - Ministerstwo Rozwoju i Instytucję Pośredniczącą II stopnia Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz wynika z niego, że na rzecz szkoleń zawodowych dla skazanych wydatkowana będzie kwota 108 077 067 zł.

Zadanie 1 wniosku aplikacyjnego - Realizacja cykli szkoleniowo-aktywizacyjnych: ogółem: 108 077 067,00 zł

W rozbiciu na lata:

- 2016: 14 157 546,00 zł

-2017:26 164 516,00 zł

-2018:26 164 754,00 zł

-2019: 26 040 366,00 zł

- 2020: 15 549 885,00 zł

Możliwość wykorzystania tej kwoty znacznie wzmocni działalność aktywizacji zawodowej osób pozbawionych wolności i przyczyni się wprost do realizacji zapisów zawartych w art. 67 kodeksu karnego wykonawczego. Wprowadzenie do realizacji ww. zadań spowoduje też spadek udzielania świadczeń z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

W tym miejscu zastrzec należy, że zaproponowane zmiany nie wpłyną negatywnie na Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, o którym mowa w art. 43 Kodeksu karnego wykonawczego, w szczególności zaś w żaden sposób nie będą oddziaływać na osoby pokrzywdzone przestępstwem. Wysokość środków finansowych przeznaczonych dla nich nie ulegnie bowiem zmniejszeniu, a proponowane obniżenie o 3% wartości Funduszu dotyczy będzie wyłącznie skazanych, którzy będą szkoleni i przyuczani do zawodów z wykorzystaniem środków unijnych. Co istotne, zwiększenie odpłatnego zatrudnienia skazanych (a taki jest przecież cel projektowanej regulacji) spowodować powinno zwiększenie wpływów środków z wynagrodzeń zatrudnionych odpłatnie skazanych i tym samym zwiększenie środków Funduszu, przeznaczonych głównie dla ofiar przestępstw.

(Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy)

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Informacja w zakresie Funduszy:

1. **Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej** (zwany dalej: FPPoPP) - jest państwowym funduszem celowym, o którym mowa w art. 29 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Jego funkcjonowanie oparte jest na wyodrębnieniu z budżetu państwa osobnego rachunku do gromadzenia jego przychodów, którymi dysponuje Minister Sprawiedliwości. Ministerstwo Sprawiedliwości jako urząd obsługujący dysponenta Funduszu, zapewnia jego obsługę finansowo-księgową.

Zadania publiczne, jakie są finansowane ze środków zgromadzonych na rachunku FPPoPP, określa art. 43 § 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (dalej: k.k.w.). Obejmują one nie tylko pomoc postpenitencjarną, ale również pomoc pokrzywdzonym przestępstwem - a od 8 kwietnia 2015 r., na podstawie nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka - również pomoc prawną i psychologiczną świadkom i osobom im najbliższym.

FPPoPP powołany został z dniem 1 stycznia 2012 r. na mocy przepisów ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 40, poz. 227) zmienionej ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. zmieniającą ustawę o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 129, poz. 734), w miejsce dotychczasowego Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej.

Głównym źródłem przychodów FPPoPP w części postpenitencjarnej są potrącenia w wysokości 10% wynagrodzenia przysługującego za pracę skazanych zatrudnionych w formach określonych w art. 121 § 2 ustawy z dnia z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.) - dalej k.k.w. (**ok. 99% wszystkich przychodów na pomoc postpenitencjarną**). Środki te przekazywane są przez dyrektorów jednostek penitencjarnych na rachunek Funduszu na bieżąco, a ich wysokość zależy od poziomu odpłatnego zatrudnienia osób pozbawionych wolności.

Istotą państwowych funduszy celowych jest powiązanie ich przychodów pochodzących ze źródeł publicznych z odpowiadającymi im kosztami, ponoszonymi na realizację określonych zadań publicznych. W przypadku przedmiotowego Funduszu, jego przychody, pozostające w

dyspozycji Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji Ministerstwa Sprawiedliwości, przeznaczane są na realizację zadania publicznego jakim jest udzielanie pomocy postpenitencjarnej, tj. pomocy osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz członkom ich rodzin udzielanej przez Służbę Więzienną oraz zawodowych kuratorów sądowych. Realizacja tego zadania jest również powierzana w ramach dotacji celowej z Funduszu jednostkom spoza sektora finansów publicznych, po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert.

W planie finansowym FPPoPP na rok 2015 przychody w części postpenitencjarnej oszacowano na 16 753 tys. zł, z czego wpłaty z tytułu potrąceń wynagrodzeń skazanych oszacowano na kwotę 16 653 tys. zł oraz wpływy z odsetek na kwotę 100 tys. zł. Koszty realizacji zadań, zgodnie z rekomendacjami Rady Głównej ds. Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym, zostały podzielone w proporcjach: 60% Centralny Zarząd Służby Więziennej, 28% sądy oraz 12% organizacje pozarządowe (jednostki spoza sektora finansów publicznych), co stanowiło kwoty odpowiednio: 10 052 tys. zł, 4 690 tys. zł oraz 2 011 tys. zł.

Zgodnie z informacją Biura Administracyjno-Finansowego Ministerstwa Sprawiedliwości (zwanego dalej: BA-F), według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r., przychody FPPoPP w roku 2015 wynosiły 16 851 295,03 zł, z czego przychody z tytułu potrąceń z wynagrodzeń skazanych wyniosły 15 341 349,52 zł. Pozostałe przychody to: pozostałość z roku poprzedniego w kwocie 1 434 388,12 zł (przychody z miesiąca grudnia 2014 r.), odsetki bankowe - 64 731,96 zł, zwrot niewykorzystanych dotacji: 5 298,89 zł, pozostałe: 5 526,89 zł.

W roku 2015 na koszty realizacji zadań związanych z udzielaniem pomocy postpenitencjarnej, zaplanowane w planie finansowym Funduszu, wykorzystano środki w wysokości 15 450 tys. zł, z czego na: przelewy redystrybucyjne 13 650 tys. zł (9 300 tys. zł na CZSW - co stanowiło 60,19% ogólnej kwoty wydatków oraz 4 350 tys. zł na sądy -28,16% wydatków), dotacje celowe 1 800 tys. zł (11,65% wydatków). Ponadto BA-F zakwalifikowało kwotę 40 324,10 zł stanowiącą koszty i prowizje bankowe jako wydatki finansowane z przychodów Funduszu w części postpenitencjarnej. Niewykorzystane w roku 2015 środki w kwocie 1 360 970,93 zł stanowiły przychody z miesiąca grudnia, które przeszły na kolejny okres i zostały wydatkowane w styczniu 2016 r.

Wykonanie planu finansowego FPPoPP w części postpenitencjarnej w roku 2015 obrazuje poniższa tabela:

Miesiąc	Środki przekazane w danym miesiącu (CZSW+sądy+N GO)	CZSW	Sądy	Organizacje pozarządowe (NGO)
Styczeń	1 434 000 zł	534 000 zł	300 000 zł	600 000 zł
Luty	1 054 000 zł	754 000 zł	300 000 zł	0 zł
Marzec	1 042 000 zł	742 000 zł	300 000 zł	0 zł
Kwiecień	1 670 000 zł	770 000 zł	300 000 zł	600 000 zł
Maj	1 031 000 zł	681 000 zł	350 000 zł	0 zł
Czerwiec	1 042 000 zł	692 000 zł	350 000 zł	0 zł
Lipiec	1 677 000 zł	727 000 zł	350 000 zł	600 000 zł
Sierpień	1 266 000 zł	866 000 zł	400 000 zł	0 zł
Wrzesień	1 310 000 zł	910 000 zł	400 000 zł	0 zł
Październik	1 339 000 zł	939 000 zł	400 000 zł	0 zł
Listopad	1 321 000 zł	921 000 zł	400 000 zł	0 zł
Grudzień	1 264 000 zł	764 000 zł	500 000 zł	0 zł
Razem	15 450 000 zł	9 300 000 zł	4 350 000 zł	1 800 000 zł
Wykonanie planu w procentach	92,22%	92,52%	92,75%	89,51%
Procentowy udział w całości przekazanych środków w 2015 r. (rekomendacje Rady Głównej)		60,19%	28,16%	11,65%

Minister Sprawiedliwości jako dysponent Funduszu, jak również obsługujący go urząd, nie udziela bezpośrednich świadczeń pomocowych, a jedynie przekazuje środki zgromadzone na jego rachunku, zgodnie z planem finansowym, organom i podmiotom uprawnionym do udzielania takich

świadczeń, tj. kuratorom sądowym i organom Służby Więziennej (udzielającym pomocy postpenitencjarnej) oraz w formie dotacji celowych podmiotom spoza sektora finansów publicznych, tj. organizacjom pozarządowym (udzielającym pomocy postpenitencjarnej, pomocy pokrzywdzonym i świadkom).

Szczegółowe zasady udzielania świadczeń pomocy postpenitencjarnej określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 września 2015 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Instytucja „pomocy postpenitencjarnej” co do zasady skierowana jest do osób osadzonych oraz zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych, a jej głównym celem jest pomoc w społecznej readaptacji tych osób, poprzez m.in. zabezpieczenie ich funkcjonowania w społeczeństwie do czasu otrzymania pomocy od właściwych instytucji świadczących pomoc społeczną.

Z uwagi na to, iż skazanie na bezwzględną karę pozbawienia wolności ma bezpośredni wpływ na rodzinę skazanego, działania zaliczane do „pomocy postpenitencjarnej” kierowane są również do członków rodzin osób pozbawionych wolności oraz członków rodzin osób zwalnianych z jednostek penitencjarnych. Pomoc postpenitencjarna finansowana z Funduszu jest pomocą niezbędną i doraźną czego wyrazem są m.in. art. 43 § 13 k.k.w. (pomocy z Funduszu nie przyznaje się w takim zakresie, w jakim została ona udzielona z innych źródeł) oraz przepisy w/wym. rozporządzenia wykonawczego z dnia 29 września 2015 r. (osoby zwolnione z jednostek penitencjarnych oraz ich rodziny mogą ubiegać się o pomoc nie dłużej niż przez 3 miesiące od dnia zwolnienia, chyba że konieczność przedłużenia tego okresu do 6 miesięcy wynika ze szczególnych okoliczności, takich jak choroba lub czasowa niezdolność do pracy; analogiczne terminy dotyczą członków rodzin osadzonych i liczone są od dnia osadzenia w jednostce penitencjarnej).

Jeżeli chodzi o wykorzystanie środków FPPoPP przez Służbę Więzienną, około połowa środków przeznaczana jest na pomoc dla osób pozbawionych wolności lub opuszczających jednostki penitencjarne w postaci świadczeń o charakterze doraźnym i niezbędnym (świadczenia pieniężne oraz świadczenia rzeczowe, takie jak odzież i obuwie, pomoc w zakresie zakwaterowania i przejazdów, wyrobienia niezbędnych dokumentów). Pozostałe środki przeznaczane są na organizację i finansowanie oddziaływań mających na celu rehabilitację psychospołeczną, takich jak szkolenia zawodowe i włączanie skazanych do udziału w programach podnoszących kompetencje społeczne, w szczególności w zakresie: przeciwdziałania agresji i przemocy, przeciwdziałania uzależnieniom oraz nadużywaniu alkoholu lub używaniu narkotyków, przeciwdziałania prokryminalnym postawom, aktywizacji zawodowej i promocji zatrudnienia, kształtowania umiejętności społecznych, kształtowania umiejętności poznawczych oraz integracji rodzin, zwłaszcza wobec skazanych odbywających długoterminowe kary pozbawienia wolności. Z informacji przekazanych przez CZSW, w roku 2015 Służba Więzienna udzieliła pomocy w ramach FPPoPP ogółem 84 089 osobom.

Kuratorzy sądowi udzielają świadczeń osobom zwolnionym z zakładów karnych i aresztów śledczych, członkom rodzin tych osób oraz członkom rodzin osób pozbawionych wolności. Świadczenia udzielane przez kuratorów mają zazwyczaj charakter niezbędny i doraźny - zabezpieczający funkcjonowanie osób uprawnionych do uzyskania pomocy od właściwych organów, tj. instytucji świadczących pomoc społeczną. Stąd leż zdecydowana większość udzielanych świadczeń ma postać bezpośrednich świadczeń pieniężnych lub pomocy rzeczowej w postaci bonów żywnościowych/towarowych. W roku 2015 kuratorzy sądowi udzieliли pomocy postpenitencjarnej 19 945 osobom.

Podmioty, którym udzielane są dotacje na realizację zadania publicznego „pomoc postpenitencjarna”, w zdecydowanej większości wykorzystują je na koszty bieżące związane z zapewnieniem całodobowego schronienia, wyżywienia i leczenia, a także podejmowaniem działań służących readaptacji społecznej, a przede wszystkim usamodzielnieniu osób opuszczających jednostki penitencjarne. Ich działalność uzupełnia działania Służby Więziennej oraz kuratorskiej służby sądowej i jest istotnym elementem systemu pomocy postpenitencjarnej finansowanej z FPPoPP. Liczba osób, którym pomocy w roku 2015 udzieliły organizacje pozarządowe będzie znana po rozliczeniu wszystkich dotacji (w roku 2014 podmioty te udzieliły pomocy ogółem 6 297 osobom).

- 2. Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieziennych Zakładów Pracy** - jest państwowym funduszem celowym, funkcjonującym, jako wydzielony rachunek bankowy, którego dysponentem jest Dyrektor Generalny Służby Więziennej. Przychodami Funduszu są wpłaty środków pieniężnych dokonywane przez przywiezienne zakłady pracy

	(dodaj/usuń)						
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Poprawa sytuacji bytowej pozostających na wolności członków rodzin skazanych, do której przyczynić się może zwiększenie poziomu zatrudnienia skazanych, a co za tym idzie zwiększenie kwoty przekazywanej osobom uprawnionym, na przykład z tytułu alimentów.					
	(dodaj/usuń)						
Niemierzalne	(dodaj/usuń)						
	(dodaj/usuń)						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Ważnym argumentem na rzecz tworzenia miejsc pracy odpłatnej są również wysokie, sięgające kwoty 1 mld 100 mln zł zobowiązania finansowe skazanych. Problem dotyka bezpośrednio ponad 23 tys. osób pozbawionych wolności. Jednostkowe zaległe zobowiązania alimentacyjne przekraczają kwotę 55 tys. zł, a powszechność zatrudnienia tej grupy skazanych wynosi 28%.

Poniższy wykres przedstawia kwoty przekazane osobom uprawnionym z tytułu alimentów:

Miesiąc	L. zobowiązanych		Liczba potra - cen	Kwota potra - cen (w zł.)	Średnia rata alimen - tacyjna (w zł.)
	Ogółem	z tego zatrud - nieni			
styczeń	13 092	3 612	3 582	817 826,47	228,32
luty	13 431	3 641	3 648	908 214,28	248,96
marzec	13 399	3 702	3 729	858 068,11	230,11
kwiecien	13 210	3 696	3 592	822 981,17	229,12
maj	13 258	3 761	3 680	870 765,54	236,62
czerwiec	12 873	3 865	4 098	888 253,94	216,75
lipiec	13 008	3 752	3 719	867 789,26	233,34
sierpień	12 999	3 901	3 820	925 289,13	242,22
wrzesień	13 004	3 922	3 830	1 218 519,38	318,16
październik	12 799	3 992	3 907	893 093,40	228,59
listopad	12 526	3 916	3 851	926 842,80	240,68
grudzień	12 444	3 801	3 725	860 788,04	231,08
Ogółem			45 181	10 858 431,52	
Średnio w roku 2015	13 004	3 797			240,33
Średnio w roku 2014	13 451	3 626			222,14

Źródło: Biuro Penitencjarne CZSW

Zgodnie z art. 123 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego wynagrodzenie przysługujące skazanemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy ustala się w sposób zapewniający osiągnięcie kwoty, co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, przy przepracowaniu pełnego miesięcznego wymiaru czasu pracy lub wykonania pełnej miesięcznej normy pracy. Od 1 stycznia 2015 roku płaca minimalna wynosiła 1750 zł brutto⁶, natomiast od dnia 1 stycznia 2016 r. ustalone zostało minimalne wynagrodzenie za pracę w wysokości 1850 zł⁷.

Wynagrodzenie za pracę skazanego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy o pracę nakładczą lub na podstawie skierowania do pracy w oparciu o umowę o zatrudnienie skazanych podmiot zatrudniający przekazuje w określonych terminach do zakładu karnego, w którym skazany przebywa (do depozytu)⁸. Zakład karny przekazuje wynagrodzenie skazanemu po dokonaniu należnych potrąceń (art. 125 i 126 k.k.w.).

Z tego depozytu są pokrywane zobowiązania osadzonego z tytułu m.in. alimentów, kosztów sądowych, czy komornika. W następnej kolejności więźniom pobierane są pieniądze na różnego rodzaju szkolenia zawodowe, czy też na fundusz wspierający osoby, które opuszczają mury zakładu. Jeśli oprócz tych wszystkich potrąceń uzbiera się dodatkowa suma osadzeni mogą wydać je w

⁶ Dziennik Ustaw z 2014 r. poz. 1220.

⁷ Dziennik Ustaw z 2015 r. poz. 1385.

⁸ §9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 9 lutego 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad zatrudniania skazanych (Dz. U. z dnia 25 lutego 2004 r.)

kantynie lub przesłać rodzinie.

Z przypadającego skazanemu wynagrodzenia za pracę, po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, wolne jest w każdym czasie od egzekucji 60 % (art. 125 § 2 k.k.w.).

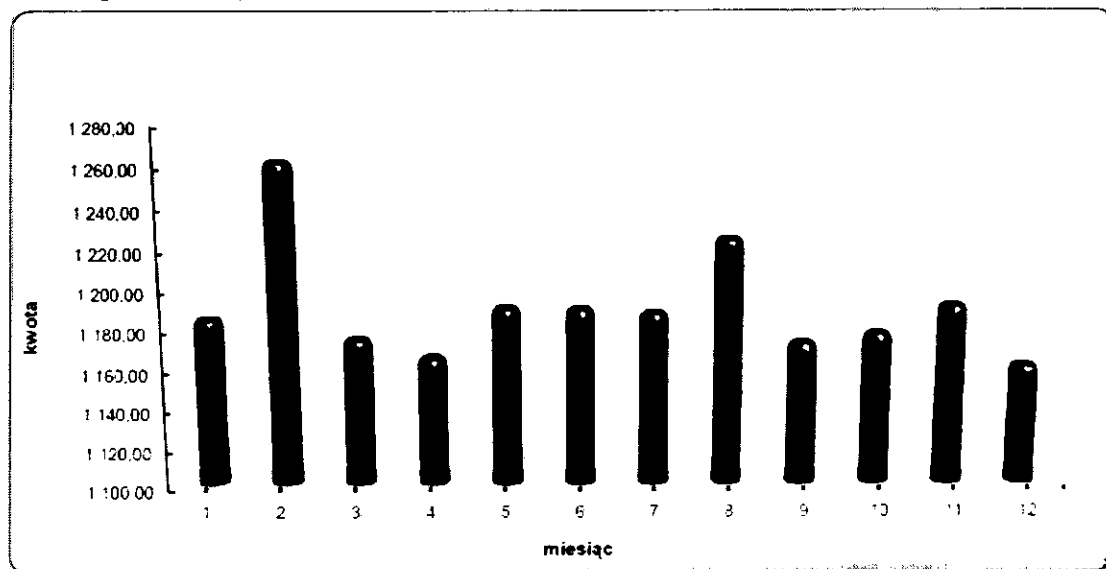
Średnia płaca, wykorzystanie czasu pracy:

Miesiąc	Liczba zatrudnionych (*)	liczba rob.g. (w tys.)	fundusz plac (w zł)	średnia płaca (w zł.)	śred. stawka za rob.g. (w zł.)	śred. czas pracy osadz. (w godz.)
styczeń	10 301	1 118,92	12 214 020,72	1 185,71	10,92	108,62
luty	10 100	1 100,50	12 761 022,02	1 263,47	11,60	108,96
marzec	10 231	1 233,95	12 027 138,45	1 175,56	9,75	120,61
kwiecień	10 241	1 151,77	11 943 340,58	1 166,23	10,37	112,47
maj	10 429	1 149,75	12 424 756,70	1 191,37	10,81	110,25
czerwiec	10 425	1 178,20	12 414 170,84	1 190,81	10,54	113,02
lipiec	10 558	1 305,54	12 550 890,89	1 188,76	9,61	123,65
sierpień	10 575	1 174,35	12 959 794,53	1 225,51	11,04	111,05
wrzesień	10 665	1 282,94	12 514 179,55	1 173,39	9,75	120,29
październik	10 631	1 249,93	12 523 812,03	1 178,05	10,02	117,57
listopad	10 692	1 163,66	12 749 066,77	1 192,39	10,96	108,83
grudzień	10 334	1 160,30	12 006 740,05	1 161,87	10,35	112,28
Ogółem			149 088 933,13			
Średnio w roku 2015	10 432			1 191,09	10,48	113,97
Srednio w roku 2014	10 476			1 138,56	10,14	112,66

(*) - liczba osób figurujących na liście plac

Źródło: Biuro Penitencjarne CZSW

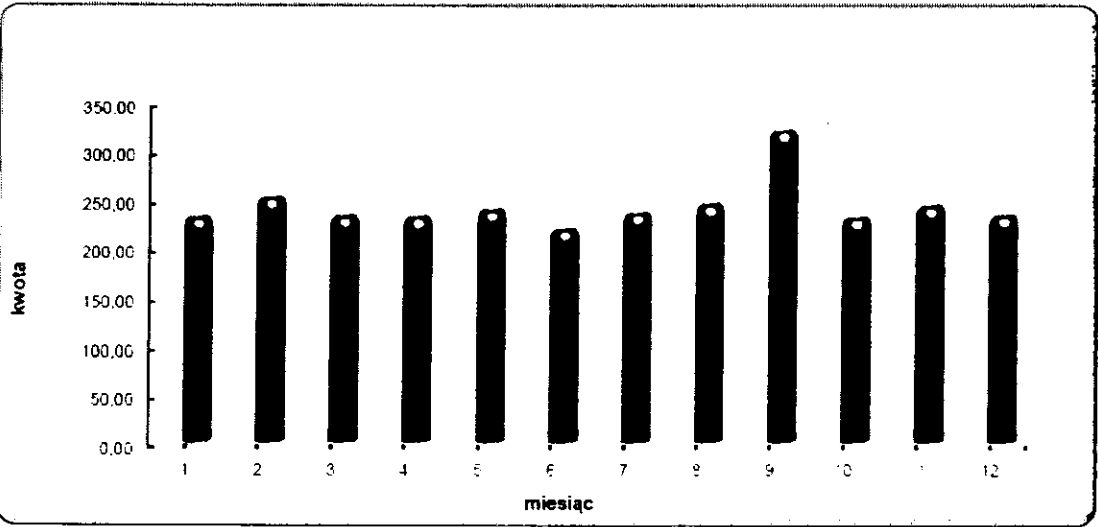
Średnia płaca miesięczna osadzonych (brutto)

Źródło: Biuro Penitencjarne CZSW

Zgodnie z założeniami projektu ustawy, proponowane zmiany powinny przyczynić się do zwiększenia poziomu zatrudnienia skazanych, a co za tym idzie, również wzrostu kwoty świadczeń (ogółem) na rzecz osób uprawnionych (członków rodziny) pozostających na wolności. Na obecnym etapie precyzyjne oszacowanie tego wzrostu nie jest jednak możliwe.

Średnia rata alimentacyjna w roku 2015:

Źródło: Biuro Penitencyjne CZSW

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Proponowane rozwiązania mają na celu zachęcenie przedsiębiorców oraz innych podmiotów (wymienionych w punkcie 4) do zatrudniania osadzonych a co za tym idzie zwiększenia powszechności zatrudnienia osób pozbawionych wolności. Obecnie, przez kontrahentów pozawięziennych jest zatrudnianych odpłatnie ok. 25% wszystkich skazanych wykonujących prace odpłatnie. Jeszcze mniej skazanych wykonuje prace odpłatnie w przywieziennych zakładach pracy (poniżej 20%). Przeważająca większość skazanych wykonuje odpłatnie prace porządkowe i pomocnicze na rzecz jednostek Służby Więziennej. Szczegóły prezentuje poniższa tabela:

Zatrudnienie skazanych według stanu na dzień 31.10.2015 r. (w zaokrągleniu do pełnych setek):

liczba zatrudnionych ogółem	24.900 osób	
w tym:	odpłatnie	10.200
	przywiezienne zakłady pracy	1.700
	kontrahenci pozawięzienni	2.700
	prace porządkowe i pomocnicze na rzecz jednostek SW	5.800
	nieodpłatnie	14.700
	prace publiczne na rzecz organów administracji publicznej	2.800
	prace charytatywne i na rzecz organizacji pożytku publicznego	700

prace porządkowe i pomocnicze na rzecz
jednostek SW

11.200

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości

Nawet zakładając, że proponowane rozwiązania wygenerują co najmniej 2000 nowych miejsc pracy w przywieziennych zakładach pracy oraz na skutek wprowadzenia większych zachęt dla przedsiębiorców do zatrudniania osób pozbawionych wolności, zwiększy się odsetek więźniów pracujących, nie powinno to mieć istotnego wpływu na rynek pracy z uwagi na specyfikę wykonywanych przez skazanych prac (z reguły proste prace, niewymagające kwalifikacji) oraz ogólna, stosunkowo niewielka skala tego zatrudnienia.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na pozostałe obszary.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Do ewaluacji efektów projektowanych rozwiązań mogą posłużyć następujące mierniki:

- liczba osób pozbawionych wolności zatrudnionych odpłatnie jak i nieodpłatnie;
- liczba nowoutworzonych w ramach realizacji programu nowych miejsc pracy w przywieziennych zakładach produkcyjnych;
- kwoty przekazane z tytułu alimentów (ogółem) oraz wysokość średniej raty alimentacyjnej (na podstawie danych gromadzonych przez Biuro Penitencjarne CZSW); ewentualnie: kwoty alimentów zaległych, alimentów bieżących (miesięcznie) oraz innych potrąceń.
- stan funduszy: Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieziennych Zakładów Pracy oraz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym Przesłaniem oraz Pomocy Postpenitencjarnej, oraz kwoty potrąceń na ich rzecz z wynagrodzeń więźniów.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)